

Posudek na bakalářskou práci

Dominika Ptáková, Těžba uranu a pracovní tábory při uranových dolech v poválečném Československu, Plzeň 2021, 51 s.

(ved. práce: PhDr. Karel Řeháček, Ph.D., KHI FPE ZČU v Plzni)

Posuzovaná bakalářská práce se věnuje problematice těžby jáchymovské uranové rudy a jejímu využití po roce 1945. Jedná se o významnou a kontroverzní etapu československé poválečné historie, která je však ještě významnější na pozadí mezinárodně politického vývoje Evropy a světa.

Autorka práci rozdělila do několika na sebe logicky navazujících kapitol. Po úvodu, v němž vymezuje téma práce a konkretizuje její cíle, se v první kapitole věnuje tomu, co je pro celou problematiku klíčové: postavení Československa po jeho rozbití a okupaci Německem, aktivity jeho exilových představitelů a hledání optimálních vztahů mezi ním a spojeneckými velmocemi. Velmi dobře popsala především problematiku sbližování se Sovětským svazem a československo-sovětskou smlouvu o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci z roku 1943. Z výkladu je patrné, že především to poslední si obě strany smlouvy představovaly poměrně odlišně, což se také po skončení války stále více projevovalo. Další důležitou částí první kapitoly práce je problematika jaderného výzkumu Spojených států amerických a Sovětského svazu a potřeba posledně jmenovaného získat především dostatek vhodných surovin k němu, tedy zejména jáchymovské uranové rudy. Na již zmíněnou smlouvu z roku 1943 tak přímo navázala dohoda o jáchymovském uranu z listopadu 1945 a cesta ke „vzájemné pomoci a poválečné spolupráci“ v oblasti těžby a zpracování uranové rudy byla otevřená.

Druhá velká kapitola se věnuje historii těžby rud v Jáchymově a Jáchymova samotného. Všímá si zejména využití smolince pro mírové účely (barvy, radium) a pokračuje poválečným výzkumem uranových ložisek, těžbou uranu a jeho využitím pro vojenské i mírové účely. Jáchymovské nerostné bohatství bylo po válce ve správě n. p. Jáchymovské doly, který však nebyl tak zcela „národním“, ale daleko více sovětizovaným, jelikož ho podle dohody z listopadu 1945 řídila československo-sovětská komise s tím, že ji fakticky plně ovládala sovětská strana. Využití vytěženého uranu nebylo pro Československo výhodné z žádného hlediska a těžba této strategické suroviny byla navíc spojena i s traumatizujícími pracovními podmínkami v táborech, kam byli umísťováni nejprve váleční zajatci, posléze političtí vězni.

Výše zmíněnou problematikou se pak zabývá kapitola třetí, která akcentuje především tábory nucených prací, nápravně pracovní tábory a režim v nich. Vybrané tábory nejen na Jáchymovsku, ale také na Příbramsku pak autorka charakterizuje v další kapitole práce. Poslední kapitola se alespoň ve stručnosti věnuje také vlastnímu nukleárnímu výzkumu v Československu po roce 1955 zejména v oblasti jaderné energetiky.

Následuje závěr, v němž autorka shrnula výzkumem získané poznatky, obligátní resumé a seznam použitých informačních zdrojů. Práce čerpala především z poměrně bohaté odborné literatury z edičního okruhu Ústavu pro studium totalitních režimů a informace byly doplňovány též studiem primárních pramenů nacházejících se v péči Archivu bezpečnostních složek. Z tohoto pohledu je pramenná základna práce reprezentativní, což umožnilo autorce i spolehlivou a vyváženou argumentaci a relevantní výsledky.

Posuzované práci je třeba naopak vytknout nadstandardní množství pravopisných (zejména interpunkčních) pochybení, která jinak slušnou práci zbytečně devalvují. Také věcné chyby (převážnou část Československa např. neosvobodila „sovětská“, ale Rudá armáda; to je skutečně podstatný terminologický rozdíl) čtenářovu pozornost rozptylují. Z těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě s návrhem na její hodnocení stupněm **velmi dobře**.